

Richard H. Timberlake

CONSTITUTIONAL MONEY – A Review of the Supreme Court’s Monetary Decisions, Cambridge University Press 2013., pp. 247

Knjiga „Constitutional money – A Review of the Supreme Court’s Monetary Decisions“ izašla je 2013. godine u izdanju Cambridge University Pressa, ukupno ima 247 stranica, a autor je prof. Richard H. Timberlake, profesor emeritus na University of Georgia. Autor donosi pregled deset najznačajnijih slučajeva iz prakse Vrhovnoga suda SAD-a koji su utjecali na formiranje i preoblikovanje monetarne politike Sjedinjenih Država u onakvu kakvu danas poznajemo – počevši od 1819. godine i slučaja *McCulloch v. Maryland* pa sve do 1934./35. i The Gold Clause Cases. Prof. Timberlake ističe kako naročito važnu ulogu u svemu tome imaju tri institucije: Vrhovni sud SAD-a, zlatni standard te Sustav federalnih rezervi.

Na samom početku nalazi se Sadržaj (str. vii-viii), potom slijede Uvod (str. ix-xi) i Zahvala autora (str. xiii-xiv), a nakon toga središnji dio knjige, podijeljen u 24 poglavlja (str. 1-233), te na kraju Kazalo pojmova (str. 235-247). Iznijet ćemo u kratkim crtama glavne odrednice sadržane u središnjem dijelu.

U prva tri poglavlja autor najprije donosi izlaganje o disparitetu između stvarnog stanja u monetarnom uređenju SAD-a te onoga što piše u ustavu te zemlje. Potom nastavlja s kratkim izlaganjem o tome kako je novac uopće nastao, odnosno iz kojih je razloga ušao u upotrebu u ekonomskoj sferi društvene interakcije. Naposljetku piše o bimetalnom monetarnom sustavu koji se temeljio na dvama plemenitim metalima, zlatu i srebru, te o pojavi nacionalnih banaka, s posebnim osvrtom na sam nastanak i početke djelovanja te institucije na području SAD-a.

U sljedećim poglavljima prof. Timberlake donosi pregled najvažnijih slučajeva (kako smo već prije kazali, počevši od *McCulloch v. Maryland* iz 1819. g. do The Gold Clause Cases 1934./35.g.), koji su se pojavili pred Vrhovnim sudom SAD-a, a putem kojih je ovaj sud u značajnoj mjeri utjecao na razvoj današnjeg američkog monetarnog sustava. Pregledom izloženih slučajeva jasno je kako je Vrhovni sud svojim odlukama i argumentacijom utjecao na razvoj i postupno davao konačan oblik – naravno, uz djelovanje i drugih značajnih društvenih čimbenika – monetarnoj politici i financijskom sustavu SAD-a. Autor, uz izlaganje spomenutih slučajeva, obrađuje i najvažnija pitanja koja su se pojavila u vezi s njima. Neka od njih nisu dobila potpun odgovor ni nakon sudske presude; primjerice, posebnu pozornost autor pridaje onim slučajevima koji su za predmet imali spor oko zakonskog sredstva plaćanja (konkretno, kovani novac ili novčanice) te svim daljnjim raspravama oko istih pitanja koje su se nastavile i nakon okončavanja sudskih postupaka s njima u vezi.

U zadnja dva poglavlja autor donosi pregled stanja u financijskom i monetarnom sustavu SAD-a kroz 20. stoljeće, posebice tijekom razdoblja najprije velike ekonomske krize, a potom i inflacije u razdoblju 1929. – 1941. godine, te napuštanja

zlatnog standarda i ukidanja zabrane držanja zlata u vlasništvu sedamdesetih godina prošlog stoljeća. Potom autor iznosi svoj stav glede ponovnog uvođenja zlatnog standarda u monetarni sustav SAD-a. Prvo daje sve pozitivne strane i prednosti koje bi sa sobom donijelo ponovno uvođenje ove institucije, ističući kako zlatni standard jamči ograničen, a samim time i „ustavan monetarni sustav“. Međutim, ne zadržavajući se samo na tome, predlaže i konkretne smjernice kako bi cijeli taj postupak trebalo provesti, uz napomenu da je za uspješno dovršavanje toga postupka potrebna prije svega politička volja i predanost s jedne, te vrijeme, s druge strane.

Na kraju, prof. Timberlake naglašava kako knjiga ne predstavlja isključivo poziv za ponovno uvođenje zlatnog standarda, već prije ističe potrebu za donošenjem određenih pravila na području monetarnog sustava koji bi kontrolu nad njime učinili uspješnijom te samim time i sami monetarni sustav više transparentnim, a događanja i promjene unutar njega, koje utječu na cijelu ekonomiju SAD-a, a time i cijelog svijeta, vezali bi za neke objektivnije standarde i mjerila nego što je to sada slučaj.

Knjiga svakako predstavlja dragocjen naslov u knjižnici za svakoga tko se zanima za povijesni, ali i za budući razvoj monetarnog sustava na području SAD-a, jer donosi i briljantnu analizu svih onih čimbenika koji su utjecali na njegovo formiranje i ustavne alternative današnjem uređenju. Neke od njih mogle bi možda i zaživjeti, ali sigurno će biti predmetom rasprave u akademskim i stručnim krugovima u vremenu koje dolazi.

Vedran Zlatić, asistent